

LA/Petri Jääskinen/aa

13.5.1986

Till arbetspensionsanstalterna

DELTIDSPENSION

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare och vissa andra därtill anslutna lagar.

I propositionen föreslås att arbetspensionslagarna skall utökas med en ny pensionsform, deltidspension, som möjliggör en etappvis skeende pensionering från arbetet. Deltidspensionen skulle ersätta en del av inkomstminskningen. Att utfå deltidspension skulle vara möjligt för dem som fyllt 60 år. Beviljande av pensionen förutsätter en övergång till deltidarbete. Reformen gäller inte folkpensionslagen, lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande; lagen om sjömanspensioner och inte heller pensionssystemen för de offentliga samfundet.

Deltidspensionen ingår som en del i den flexibla ålderspensioneringen, i vilket den individuella förtidspensionen samt den förtida och den uppskjutna ålderspensionen trädde i kraft vid detta års början.

Avsikten är att deltidspensionssystemet skall träda i kraft vid ingången av år 1987.

Pensionsskyddscentralens verkställande direktör har för deltidspensionens införande tillsatt en koordinationsgrupp, som bland annat har till uppgift att definiera och koordinera de arbetsuppgifter som ansluter sig till deltidspensionens införande. Koordinationsgruppen och dess undergrupper bereder cirkulär och anvisningar om tillämpningen och verkställigheten av lagarna i avsikt att distribuera dessa i god tid före lagarnas ikraftträdande.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare och vissa därtill anslutna lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att till arbetspensionslagarna fogas en ny pensionsform, deltidspension, som skulle möjliggöra etappvis skeende pensionering från arbete. Deltidspensionen skulle ge kompensation för förtjänstnedgången. Deltidspensionen skulle vara möjligt att erhålla från 60 års ålder. En förutsättning för att erhålla pensionen skulle vara att vederbörande övergår till deltidarbete. Reformen berör inte folkpensionslagen, lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande, lagen om sjömanspensioner och de offentliga samfundens pensionssystem.

Deltidspensionen utgör en del av arrangeringen med flexibel pensionsålder i vilket individuell förtidspension samt förtida och uppskjuten ålderspension trädde i kraft vid detta års ingång.

De totalkostnader som deltidspensionen medför skulle år 1987 vara uppskattningsvis ca 35 miljoner mark, varefter de stegvis skulle öka och år 1991 uppgå till ca 85 miljoner mark om året. Under det första året av reformen skulle uppskattningsvis ca 3 500 pensionstagare bli delaktiga av deltidspensionssystemet och antalet deltidspensionstagare beräknas uppgå till ca 5 000 före år 1991.

De av deltidspensionen föranledda arbetspensionskostnaderna skulle finansieras med arbetspensionsavgift och genom den statliga finansieringsandel som ingår i företagarpensionerna. Till följd härav skulle merkostnaderna för staten vara ca en miljon mark år 1987 och ca tre miljoner mark år 1991.

Avsikten är att deltidspensionssystemet skall träda i kraft vid ingången av år 1987.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	2. Lag om ändring av lagen om pension för arbets-	
1. Propositionen betydelse för samhället	3	tagare i kortvariga arbetsförhållanden.....	13
1.1. Mål	3	3. Lag om ändring av lagen om pension för lant-	
1.2. Medel	3	bruksföretagare	14
2. Ärendets beredning	4	4. Lag om ändring av lagen om pension för före-	
3. Propositionens ekonomiska verkningar	4	tagare	16
3.1. Personer som berörs av reformen	4	5. Lag om ändring av 27 § sjukförsäkringslagen.....	17
3.2. Totalkostnaderna för reformen och dess fi-	4	6. Lag om ändring av 16 § lagen om utkomstskydd	
nansiering	4	för arbetslösa	18
4. Andra omständigheter med inverkan på proposi-			
tionen	5		
DETALJERAD MOTIVERING	5		
1. Motivering till lagförslagen	5	BILAGA	19
1.1. Lagen om pension för arbetstagare	5	Parallelltexter	19
1.2. Lagen om pension för arbetstagare i kortva-		1. Lag om ändring av lagen om pension för arbets-	
riga arbetsförhållanden	8	tagare	19
1.3. Lagen om pension för lantbruksföretagare ..	8	2. Lag om ändring av lagen om pension för arbets-	
1.4. Lagen om pension för företagare	9	tagare i kortvariga arbetsförhållanden.....	24
1.5. Sjukförsäkringslagen	9	3. Lag om ändring av lagen om pension för lant-	
1.6. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	9	bruksföretagare	27
2. Ikraftträdande	9	4. Lag om ändring av lagen om pension för före-	
LAGTEXTER	10	tagare	30
1. Lag om ändring av lagen om pension för arbets-		5. Lag om ändring av 27 § sjukförsäkringslagen.....	32
tagare	10		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens betydelse för samhället

1.1. Mål

I de nuvarande arbetspensionslagarna inom den privata sektorn ingick när de trädde i kraft en fast pensionsålder, 65 år, vilken blev vedertagen som allmän pensionsålder i dessa pensionsystem. Det på fast pensionsålder baserade systemet har dock inte i alla avseenden motsvarat behoven i praktiken. Fördens skull har man börjat komplettera det på fast pensionsålder grundade systemet med ett så kallat flexibelt pensionsåldersarrangemang.

Det flexibla pensionsåldersarrangemanget består av tre pensionsformer som kompletterar varandra och av vilka individuell förtidspension samt förtida och uppskjuten ålderspension infördes genom lagar (666—674/85) som trädde i kraft vid ingången av år 1986. Det flexibla pensionsåldersarrangemanget gäller till vidare endast den privata sektorns pensionssystem. Motsvarande pensionsåldersarrangemang inom den offentliga sektorn utreds som bäst i en kommitté. I regeringens proposition angående lagar om flexibelt pensionsåldersarrangemang enligt lagen om pension för arbetstagare, folkpensionslagen och vissa till dem anslutna lagar (reg. prop. 85/1985 rd.) förklarade sig regeringen senare avlåta en proposition angående deltidspension så, att deltidspensionsreformen skulle träda i kraft vid ingången av år 1987.

Förutom individuell förtidspension samt förtida och uppskjuten ålderspension borde det flexibla pensionsåldersarrangemanget innefatta möjligheten att stegvis pensioneras från arbete. I allmänhet avtar prestationsförmågan långsamt och småningom med åldern. Den sedvanliga pensioneringen, vid vilken det antas att arbetet fortgår med full effekt fram till pensionsåldern och sedan helt och hållet upphör, är inte förenlig med denna iakttagelse.

Avsikten med deltidspension är att bereda en åldrande arbetstagare möjlighet att på ett flexibelt sätt än för närvarande utnyttja sin återståen-

de arbetsförmåga och arbetslust. En åldrad arbetstagare skulle kunna minska sin arbetsinsats och samtidigt deltidspensioneras varvid deltidspensionen skulle ge kompensation för förtjänstbortfallet. Samtidigt skulle arbetstagarens sociala kontakter med arbetsplatsen fortbestå, vilket vore ägnat att lindra förändringen i förhållandena på grund av pensioneringen och den därmed sammanhängande psykiska påfrestningen.

1.2. Medel

Behovet av deltidspension varierar individuellt på samma sätt som behovet av individuell förtidspension, men det kan beräknas vara störst bland arbetstagare som är nära den allmänna pensionsålder och som relativt länge och regelbundet har haft förvärvsarbete. Förutsättning för att erhålla pension skulle vara 60 års ålder och övergång till deltidarbete som uppfyller vissa villkor. Det skulle bland annat förutsättas, att den genomsnittliga arbetstiden väsentligt nedgår jämfört med den normala arbetstiden.

Deltidspensionen skulle bestämmas på grundvalen av nedgången i arbetstagarens förvärvsinkomster när han övergår till deltidarbete. I enlighet med införtjäningsprincipen i arbetspensionssystemet skulle arbetstagarens hela arbetshistoria och åldern vid pensioneringen beaktas i deltidspensionens belopp. Den pensionskala som sammanställs på dessa grunder borde vara sådan, att deltidspensionen blir en användbar pension vid sidan av andra pensionsformer. Emedan deltidspensionen vore en med deltidarbete fast förenad förmån, skulle det vara motiverat att bevilja pensionen endast inom arbetspensionssystemet.

Beroende på arbetstagarens ålder skulle deltidspensionens storlek vara 44—64 procent av nedgången i förvärvsinkomsterna. Pensionsbeloppet skulle vara desto större ju närmare den allmänna pensionsåldern den arbetstagare är som deltidspensioneras. Arbetshistorian skulle beaktas så, att deltidspensionen skulle uppgå till högst 75 procent av den ålderdomspension som inför-

tjänats innan arbetstagaren avgått med deltidspension.

Det skulle också vara möjligt att variera arbetstiden under pågående deltidspension inom ramen för de angivna begränsningarna. Om förvärvsinkomsterna då ändras, skulle också pensionsbeloppet ändras på motsvarande sätt.

I pensionsåldern skulle deltidspensionen upphöra och arbetstagaren skulle erhålla mot arbetshistorian svarande ålderdomspension, i vars belopp också det under fortgående deltidspension utförda deltidsarbetet skulle beaktas som pensionshöjande faktor. Arbetstagare kunde om han så önskar också fortsätta med deltidsarbete och av ålderdomspensionen lyfta endast en del av samma storlek som deltidspensionen och uppskjuta den återstående delen. Den sistnämnda skulle i sinom tid sedan deltidsarbetet upphört utbetalas med förhöjning.

2. Ärendets beredning

Propositionen grundar sig på pensionsålderskommitténs betänkande av den 31 maj 1983 samt på utlåtandena om det. Ärendet har sedermera beretts i en arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 27 augusti 1985 och i vilken alla centrala arbetsmarknads- och företagarorganisationer varit representerade. Arbetsgruppen har bland annat utrett med deltidsarbete sammanhängande frågor.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

3.1. Personer som berörs av reformen

Reformen skulle beröra av arbetspensionslagarna inom den privata sektorn omfattade arbetstagare och företagare som är i åldern 60—64 år och som relativt länge varit i arbete. Dessa åldersgrupper omfattar under de närmaste åren uppskattningsvis 50 000 personer.

Vid uppskattningen av den krets av personer som reformen gäller och av kostnaderna för reformen måste det beaktas, att samma persongrupper också berörs av förtidspension för frontveteraner, arbetslöshetspension, individuell förtidspension, invalidpension och förtida ålderspension. Också möjligheterna att arrangera deltidsarbete påverkar den omfattning i vilken deltidspension tillämpas. Det kan inte beräknas i

vilken utsträckning ökningen av antalet deltidspensioner uppvägs av en minskning av andra pensionsformer.

De siffror som anförs nedan begränsar sig till att gälla den närmaste framtiden. På grund av de osäkerhetsfaktorer som är förenade med det flexibla pensionsåldersarrangemangets praktiska tillämpning måste de anförda kostnadsberäkningarna betraktas som riktgivande och inte som exakta prognoser.

Tabellen nedan innehåller exempel på sammanlagda belopp av 60 år gammal arbetstagares lön för deltidsarbete och deltidspension, jämförda med lönebelopp för heltidsarbete. Av tabellen framgår också de sammanlagda beloppen av inkomster genom deltidsarbete och deltidspension, beräknade i procent av nettolönen för heltidsarbete.

1. Lön mk/mån.		Minskning av arbetstiden från 40 timmar till 28 timmar per vecka		
Brutto mk	Netto mk	Brutto mk	Netto mk	%
4 000	2 937	3 328	2 636	90
6 000	3 969	4 992	3 461	87
8 000	4 931	6 656	4 293	87
10 000	5 806	8 320	5 076	87

2. Lön mk/mån.		Minskning av arbetstiden från 40 timmar till 16 timmar per vecka		
Brutto mk	Netto mk	Brutto mk	Netto mk	%
4 000	2 937	2 656	2 322	79
6 000	3 969	3 984	3 019	76
8 000	4 931	5 312	3 620	73
10 000	5 806	6 640	4 280	74

3.2. Totalkostnaderna för reformen och dess finansiering

För de utgifter som deltidspensionen medför skulle arbetspensionsanstalterna svara inom det gemensamt tillämpade utjämningsystemets ram. De av reformen föranledda arbetspensionskostnaderna skulle finansieras med en arbetspensionsavgift som betalas av arbetsgivarna och företagarna. För företagarnas vidkommande skulle staten svara för kostnaderna till den del de av företagarna erlagda försäkringspremierna inte förslår.

Uppskattningarna av utvecklingen av antalet deltidspensionstagare och av de årliga merkostnaderna återges i nedanstående tabell.

År	1987	1988	1989	1990	1991
Pensionstagare					
31.12	3 500	4 500	4 800	5 000	5 000
Pensionskostnader					
Mmk/år	35	70	80	85	85

År 1987 i slutet av det första år reformen varit i kraft beräknas antalet deltidspensionstagare vara ca 3 500 och år 1991 då övergångsskedet är förbi ca 5 000. Motsvarande kostnader skulle vara 35 miljoner mark och 85 miljoner mark.

I regeringens proposition angående flexibel pensionsåldersarrangemang beräknades totalkostnaderna för det flexibla pensionsåldersarrangemanget år 1991 uppnå till ca 345 miljoner mark inom arbetspensionssystemet och till ca 110 miljoner mark inom folkpensionssystemet. Antalet av dem som erhåller individuell förtidspension uppskattades till ca 3 000 år 1986 och till ca 11 000 år 1991.

På grund av de ca 8 000 ansökningar som före utgången av mars 1986 inkommit till pensionsanstalterna i samband med gällande flexibla pensionsåldersarrangemang och på grund av de positiva förhandsbesluten om individuell förtidspension är det att vänta, att de anförda förhandsberäkningarna skulle överskridas, varvid kostnaderna för det flexibla pensionsåldersarrangemanget kunde bli större än ovanstående beräkningar. De vunna erfarenheterna grundar sig dock hittills på uppgifter under ett kort tidsavsnitt, och å andra sidan har reformer av motsvarande slag ofta lett till en anhopning av pensionsansökningar under det första giltighetsåret, varför definitiva slutsatser inte kan dras i detta skede.

Det flexibla pensionsåldersarrangemangets ekonomiska verkningar har i större utsträckning

granskats i samband med regeringens ovan nämnda proposition. Härvidlag finns inte något väsentligt nytt att anföra vad deltidspensionen vidkommer.

Det av det flexibla pensionsåldersarrangemanget föranledda behovet av en höjning av försäkringspremien sedan tio år förgått från ikraftträdandet skulle motsvara ca 0,5—0,6 procent av lönesumman, såvida den omfattning i vilken de olika pensionsformerna tillämpas förblir på ovan antagna nivå. Deltidspensionens andel härav är ca 0,1 procentenheter.

4. Andra omständigheter med inverkan på propositionen

Det förslag till proposition som nu avläts innehåller på deltidspension syftande förslag till ändringar i arbetspensionslagarna inom det privata arbetspensionssystemet. Propositionen innehåller dock inte förslag om ändring av lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) och av lagen om sjömanspensioner (72/56). Med beaktande av arbetstiderna för uppträdande konstnärer och övriga så kallade freelance-arbetstagare är det i detta skede inte ändamålsenligt att utsträcka deltidspensionen till att gälla personer som berörs av nämnda lag.

I samband med det flexibla pensionsåldersarrangemanget utreder regeringen skilt för sig också möjligheterna att införa deltidspension inom det statliga och kommunala pensionssystemet. Den för detta ändamål tillsatta kommitténs termin utlöper den 15 juni 1986.

DETALJERAD MOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lagen om pension för arbetstagare

2 §. I paragrafens 2 mom. kompletteras stadgandena om arbetsförhållandes upphörande med ett omnämmande av arbetstagares avgång med individuell förtidspension under arbetsförhållande. Dessutom stadgas, att deltidspensionstagare

anses stå i nytt arbetsförhållande då han fortsätter med arbetet i deltidsarbete. För det arbetsförhållande på heltid, som då anses ha upphört, bildas en så kallad fribrevspension. Genom deltidarbete införtjänas pension på normalt sätt och försäkringspremien uppbärs på lönen för deltidsarbetet. Deltidspensionerad arbetstagares ålderspension bestäms sålunda på samma sätt som för andra arbetstagare i deltidsarbete.

4 §. Till förmånerna enligt lagen om pension för arbetstagare hör såsom ny pensionsform deltidspension.

4 f §. I paragrafen stadgas om förutsättningarna för att erhålla deltidspension. Berättigad till deltidspension är arbetstagare i åldern 60—64 år som uppfyller de förutsättningar som stadgas i 1 mom. i paragrafen.

1 punkten. Emedan det inte är ändamålsenligt, att redan pensionerad arbetstagare ytterligare kan erhålla deltidspension, har man utgått från att deltidspension inte beviljas arbetstagare som har rätt till ålders- eller invalidpension grundad på arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Arbetstagare skall anses vara ovan åsyftad pensionstagare också i de fall då pension inte utbetalas till följd av samordning av pensioner. Den omständigheten, att arbetstagare ej har ansökt om sådan pension som han vore berättigad till exempelvis från statens pensionssystem på grund av uppnådd pensionsålder, förhindrar däremot inte att deltidspension beviljas. För att deltidspension skall kunna erhållas ställs också följande krav på arbetsinsatsen och arbetstiden.

2 punkten. En förutsättning för deltidspension är heltidsarbete som fortgått relativt länge, så att den erforderliga minskningen av arbetsinsatsen skall kunna ske. Det förutsätts fördenskull, att arbetstagaren under en tid av ett och ett halvt år omedelbart före övergången till heltidsarbete haft förvärsarbete på heltid i minst 12 månader. Detta gör det också möjligt för arbetstagare som under nämnda tid varit arbetslös en kortare tid att bli delaktig av deltidspension.

3 punkten. En förutsättning för deltidspension är att såsom tid berättigande till pension på grund av arbetsförhållande också skulle räknas den tid som återstår tills pensionsåldern uppnås, om arbetstagaren blivit arbetsförmögen vid den tid då deltidspensionen börjat. Kravet är främst tekniskt. Arbetstagarens rätt till deltidspension och vilken pensionsanstalt som utbetalar pensionen skulle bestämmas i enlighet med den pensionslag på grund av vilken den till pensionsåldern återstående tiden borde beaktas när invalidpension bestäms. Stadgandet är av betydelse främst i de fall då arbetstagare stått i flera arbetsförhållanden jämsides med varandra eller han under den i 2 punkten nämnda tiden av ett och ett halvt år stått i successiva arbetsförhållanden som berörs av olika lagar.

4 punkten. Sådan arbetstagare, som relativt regelbundet deltagit i arbetslivet, har i allmänhet

behov av succesiv minskning av arbetsinsatsen. Det förutsätts fördenskull, att arbetstagare under de senaste 15 kalenderåren sammanlagt minst fem år har införtjänat i 8 § 4 mom. avsedd grundpension. Om arbetstagaren under nämnda tid också haft förvärsarbete som berörs av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, omräknas dessa arbetsinkomster så att de motsvarar nämnda pensionsgrundande tid på det sätt som är stadgat i 4 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden. Enligt det nämnda lagrummet erhålls tiden i månader genom att beloppet av de under kalenderåret erhållna förvärsinkomsterna divideras med 738,38 mark. Nämnda belopp i mark, angivet på 1986 års indexnivå, är detsamma som det arbetsförtjänstbelopp som fordras enligt 1 § 1 mom. 2 punkten för att arbetsförhållandet skall tillhöra denna lags tillämpningsområde. När de pensionsgrundande tiderna enligt denna lag och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden sammanräknas, beaktas endast hela månader, högst 12 månader per kalenderår.

5 punkten. Arbetstagare skall minska sin arbetsinsats så, att det återstående arbetet kan betraktas som deltidarbete. Det fordras sålunda att den återstående arbetstiden i medeltal är minst 16 timmar och högst 28 timmar i veckan. Om arbetstagare samtidigt har två eller flera förvärsarbeten, beräknas nedgången i arbetstiden på grundvalen av hans totala arbetstid. Att den maximala arbetstiden anges till 28 timmar är motiverat med tanke på situationer då arbetstagare exempelvis till hälften minskar sitt förvärsarbete på heltid omfattande 40 timmar i veckan och samtidigt fortsätter med bisyssla som omfattar 8 timmar i veckan. Om arbetstiden per vecka varierar, beräknas arbetstiden som medelvärdet under en period av högst 16 veckor.

6 punkten. Deltidsarbete får inte avbrytas för en längre period än sex veckor i följd, till vilken dock inte räknas semester eller tid för vilken i sjukförsäkringslagen (364/63) avsedd dagpenning erläggs.

7 punkten. En förutsättning för att deltidspension skall kunna erhållas är att nedgången i arbetsinsatsen har till följd att också arbetstagarens förvärsinkomster undergår motsvarande förändring. Den återstående förvärsinkomsten får utgöra högst 70 procent av de stabiliserade förvärsinkomsterna före övergången till deltidarbete. Förvärsinkomsten skall dock vara minst 35 procent härav. Har arbetstagare samtidigt två

eller flera förvärsarbeten, beräknas förtjänstnedgången på alla hans stabiliserade förvärsinkomster. Förtjänstgränserna motsvarar de i 5 punkten angivna gränserna för arbetstiden inklusive heltidsarbete 40 timmar i veckan. Det har i förvärsinkomstens maximibelopp beaktats, att arbetstidens nedgång till 16 timmar i veckan sannolikt leder till en något större förtjänstnedgång. För att förminska möjligheter till spekulation förutsätts det att arbetstidens nedgång i allmänhet motsvarar nedgången i förvärsinkomsterna. Det är dock ändamålsenligt att i vissa fall göra avvikelse från gränserna för beloppet av förvärsinkomst av deltidarbete. Om möjligheterna till avvikelse stadgas i 4 mom. i paragrafen. Där avsedda fall skulle vara exempelvis att skiftarbets-tillägg eller annat motsvarande uteblir. Om dem skulle närmare bestämmas genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet. Emedan en arbetstid om 16 timmar i veckan inte obetingat garanterar att arbetstagarens arbetsförhållande hör till denna lags tillämpningsområde, förutsätts det att förvärsinkomsten av deltidarbete är minst 738,38 mark i månaden.

Det definieras i paragrafens 3 mom. vilket arbete som skall anses vara förvärsarbete på heltid. Som förvärsarbete på heltid betraktas dels arbete, i vilket arbetstiden varit lika lång som den i vederbörande bransch normalt tillämpade maximala arbetstiden för arbetstagare på heltid, dels jämsides med varandra utförda förvärsarbeten, i vilka den sammanlagda arbetstiden är minst 35 timmar i veckan.

Deltidspensionen borde fastställas utgående från arbetstagarens stabiliserade förtjänstnivå. Denna avspeglas bäst pensionslönen i det arbetsförhållande på vars grundval den återstående tiden till pensionsåldern skulle beaktas om arbetstagaren vid den tidpunkt då deltidspension börjar hade blivit arbetsoförmögen.

4 g §. Deltidspension börjar tidigast vid ingången av månaden närmast efter den månad under vilken arbetstagaren fyllt 60 år. Retroaktivt beviljas pension för högst sex månader.

Enligt paragrafens 2 mom. upphör deltidspensionen om arbetstagaren ej längre uppfyller förutsättningarna för att erhålla pension. Pensionen upphör också om deltidarbetet avbryts för längre tid än sex veckor. Önskar arbetstagare fortsätta i deltidarbete efter att ha fyllt 65 år, förvandlas deltidspensionen till en lika stor ålderspension. Den uppskjutna ålderspensionen erlaggs efter det att deltidarbetet upphört. För att dubbla utbetalningar av pension skall kunna

undvikas har i paragrafen intagits ett omnämnande om pensioner som erlagts för samma tid.

Utbetalningen av deltidspension som upphört vidtar på nytt när arbetstagaren ånyo uppfyller förutsättningarna för att erhålla pension. Som huvudregel beviljas pensionen på de tidigare grunderna i de fall då deltidspension beviljas på nytt inom sex månader från det den upphörde.

5 c §. I paragrafen preciseras deltidspensionens belopp. I enlighet med den pensionsgrundande principen i arbetspensionssystemet är det motiverat att arbetstagarens ålder och hans arbetshistoria beaktas i pensionsbeloppet. Beroende på arbetstagarens ålder utgör deltidspensionens belopp 44—64 procent av skillnaden mellan förvärsinkomsten av deltidarbete och förvärsinkomsten av deltidarbete. Om arbetstagare samtidigt står i två eller flera arbets- eller tjänsteförhållanden eller om han bedriver företagarsamhet, beräknas vid fastställandet av pensionen också skillnaden mellan totalinkomsterna, varvid deltidspensionen bestäms på grundval av den mindre skillnaden. Stadgandet påverkar pensionsbeloppet, om arbetstagaren vid sin pensionering eller därefter ökas sin arbetsinsats inom annan pensionslags tillämpningsområde.

Det är inte meningen att deltidspension skall utbetalas till större belopp än det som arbetstagaren vore berättigad till när han når ålderspensionsåldern, då i allmänhet de övriga pensioner erlaggs som beaktas vid samordningen. Deltidspensionens maximibelopp skall fördenskill dimensioneras i enlighet med arbetstagarens arbetshistoria. Deltidspensionen får utgöra högst 75 procent av den pension som arbetstagaren har införtjänat före deltidspensioneringen. Stadgandet förhindrar att pensionen blir mindre när arbetstagare slutar med sitt deltidarbete och avgår med ålderspension. Hur sådan pension, som tillhör det s.k. registrerade tilläggs-pensions-skyddet, inverkar på bl.a. maximibeloppet, framkommer vid genomgången av de förändringar i de registrerbara tilläggsförmånernas villkor, som föranleds av deltidspension.

Det är inte ändamålsenligt att beräkna deltidspensionens belopp på nytt om någon väsentlig förändring inte skett i deltidarbetets arbetstid eller i avlöningen. Gångse lönejusteringar skulle inte vara sådana väsentliga förändringar.

7 §. Med anledning av att arbetspensionssystemet träder i kraft stegvis är det ändamålsenligt att beakta detta i deltidspensionssystemet när ålders- eller invalidpensionen för äldre åldersklasser bestäms. I paragrafens 4 mom. har intagits en

skala innehållande koefficienter med vilka den för arbetstagare, födda före år 1930, utgående pensionslönen under tiden för deltidspension förhöjs.

7 b §. Paragrafen preciseras så, att deltidspension inte förhöjs med arbetslöshetslägg.

12 §. Det är meningen att deltidspensionen skall bekostas av pensionsanstalterna gemensamt, varför ett härpå syftande tillägg fogas till 1 mom. 4 punkten.

17 a §. Med tanke på deltidspensionens verkställighet är det ytterst viktigt att pensionsanstalten äger kännedom om förvärvsinkomsterna och arbetstiderna i arbetsförhållande på deltid. Det skulle därför vara nödvändigt att arbetstagaren själv lämnar meddelande om ändringar i arbetsförhållandet. Genom förordning har pensionstagare för närvarande ålagts skyldighet att göra anmälan om förändringar som inverkar på invalid- och arbetslöshetspension samt på individuell förtidspension. För att ge större eftertryck åt anmälningsskyldigheten föreslås att stadganden om anmälningsskyldighet intas i lagen. På motsvarande sätt stadgas att också arbetsgivare på begäran är skyldig att till pensionsanstalt lämna uppgifter om omständigheter som gäller deltid-arbetstagares arbetsförhållande.

1.2. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

1 §. I de hänvisande stadgandena i paragrafen görs av deltidspensionen föranledda behövliga ändringar.

4 §. I paragrafen intas ett omnämnande av deltidspension. Till den fogas också i motsvarighet till 4 f § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare stadganden om i vilket fall rätt till deltidspension och den pensionsanstalt som utbetalar pensionen skulle bestämmas i enlighet med denna lag, 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare kompletteras med ett stadgande om på vilket sätt den pensionsgrundande tiden av fem år beräknas i fall av förvärvsinkomster av arbetsförhållanden på vilka denna lag tillämpas. Som stabiliserad förvärvsinkomst för bestämmande av deltidspension skulle den lön betraktas, som borde beaktas såsom berättigande till pension enligt 7 § 1 mom., om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen begynner.

5 §. Till paragrafen fogas ett mot stadgandet i 7 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare svarande stadgande om den höjande verkan arbetsförtjänster under tiden för deltidspension utövar på ålders- och invalidpension.

9 §. Det är meningen att deltidspensionen skall bekostas av pensionsanstalterna gemensamt, och ett härpå syftande tillägg fogas till 1 mom. 3 punkten.

1.3. Lagen om pension för lantbruksföretagare

6 §. Till paragrafens 1 mom. fogas omnämnanden av deltidspension. Emedan det i praktiken är svårt att exakt precisera lantbruksföretagares deltidsarbete, föreslås att förutsättningarna för deltidspension förenklas i fråga om lantbruksföretagare. Till följd av lantbruksföretagarverksamhetens natur kan en glidande skala av samma slag som för arbetstagare i praktiken inte kontrolleras med tillräcklig noggrannhet. Förutsättning för deltidspension skulle sålunda vara antingen att arbetsinsatsen nedsätts till hälften, varvid bland annat den återstående arbetsinkomsten skall motsvara det belopp som nämns i 4 f § 1 mom. 7 punkten lagen om pension för arbetstagare, eller att hela företagarverksamheten upphör. I sistnämnda situation fordras det att vederbörande samtidigt fortsätter i förvärsarbete som berörs av annan pensionslag.

Lantbruksföretagare är skyldig att lämna pensionsanstalten utredning om att hans arbete undergått den förändring som fordras för att deltidspension skall kunna erhållas. Att lägenhets produktionsverksamhet inskränks, att arbetsinsatsen övergår till annan familjemedlem samtidigt som dennes arbetsinkomst höjs eller att lägenhets produktionsverksamhet förändras kan exempelvis betraktas som dylik utredning. Har familjemedlem redan tidigare deltagit i verksamheten på lägenhet, skall tillförlitlig utredning företes om att hans arbetsinsats ökat och att förvärsverksamheten utanför lägenheten i motsvarande grad minskat eller att han slutat sina studier.

När deltidspension bestäms betraktas såsom stabiliserad förvärvsinkomst den för lantbruksföretagaren fastställda arbetsinkomsten i medeltal under de fyra kalenderåren närmast före övergången till deltidsarbete, och såsom arbetsinkomst av deltidsarbete hälften därav.

6 c §. Vad generationsväxlingspensionen vidkommer fogas till 3 mom. ett omnämnande om

deltidspension, som upphör om lantbruksföretagaren beviljas generationsväxlingspension.

8 §. Till paragrafens 2 § föreslås fogad en bestämmelse om att när till deltidspension berättigad lantbruksföretagare fortsätter med sin företagsverksamhet, halveras hans arbetsinkomst. Till följd av att pensionssystemet för lantbruksföretagare trätt i kraft senare, har förhöjningen av den pensionsgrundande arbetsinkomsten vid lantbruksföretagares deltidarbete utsträckt till alla före år 1938 födda åldersklasser.

19 §. I paragrafens hänvisande stadganden görs av deltidspensionen föranledda preciseringar.

1.4. Lagen om pension för företagare

5 §. Till paragrafens 1 mom. fogas omnämmanden om deltidspension. Emedan det i praktiken är svårt att exakt precisera företagares deltidarbete, föreslås att förutsättningarna för deltidspension förenklas i fråga om företagare. Till följd av företagareverksamhetens många olika former kan en glidande skala av samma slag som för arbetstagare inte tillämpas när arbetsinsatsen minskas. I överensstämmelse med 4 f § 1 mom. 7 punkten lagen om pension för arbetstagare förutsätts det att den återstående arbetsinkomsten uppfyller villkoren för tillämpningar av lagen om pension för företagare. För företagare förutsätter deltidspension sålunda antingen att arbetsinsatsen nedsätts till hälften eller att hela företagareverksamheten upphör. I det sistnämnda fallet fordras det att vederbörande samtidigt fortsätter i förvärsarbete som berörs av annan pensionslag.

För att utreda förutsättningarna för deltidspension är företagare skyldig att lämna pensionsanstalten utredning om att hans arbete undergått sådan ändring som krävs för att deltidspension skall kunna erhållas. Exempelvis nedgång i omställningen eller anställande av ny arbetstagare kan betraktas som sådan utredning. Om den nya arbetstagaren är familjemedlem förutsätts dessutom att hans arbetsinkomst höjs åtminstone i motsvarighet till nedgången i den deltidspensionerade företagarens arbetsinkomst. För att familjemedlem, som redan tidigare deltagit i företagsverksamheten, skall kunna anses kompensera den deltidspensionerades minskade arbetsinsats, borde en tillförlitlig utredning exempelvis om motsvarande minskning i förvärsarbete utanför företaget eller om avslutade studier företes.

När deltidspension bestäms betraktas såsom stabiliserad arbetsinkomst den för företagaren fastställda arbetsinkomsten i medeltal under de fyra kalenderåren närmast före övergången till deltidarbete och såsom arbetsinkomst av deltidarbete hälften därav.

7 §. Till paragrafens 2 mom. föreslås fogad ett stadgande om att arbetsinkomsten halveras när till deltidspension berättigad företagare fortsätter med sin företagareverksamhet. Till följd av att pensionssystemet för företagare trätt i kraft senare, har förhöjningen av den pensionsgrundande arbetsinkomsten vid deltidarbete utsträckt till alla före år 1938 födda åldersklasser.

17 §. I de hänvisande stadgandena i paragrafens 1 mom. görs av deltidspensionen föranledda behövliga preciseringar.

1.5. Sjukförsäkringslagen

27 §. Till paragrafens 6 mom. fogas ett tillägg enligt vilket deltidspension enligt lagen om pension för arbetstagare jämställs med invalidpension, beviljad såsom delpension, när rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen fastställs. Deltidspensionerad arbetstagares dagpenning bestäms som huvudregel på grundval av förvärsinkomsterna av deltidarbetet.

1.6. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

16 §. Emedan det inte är meningen att deltidspensionen skall försvaga arbetslös arbetstagares rätt till arbetslöshetsdagpenning, föreslås till paragrafen fogad ett stadgande, enligt vilket arbetstagare, som haft deltidspension, tillkommande rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten bestäms på grundval av den situation som rådde när deltidspensionen begynte. Som huvudregel bestäms sålunda bland annat arbetsvillkoret och försäkringsvillkoret enlighet med arbetet på heltid. Från dagpenningen till person som blivit arbetslös från deltidarbete skulle den deltidspension avdras som ännu betalas. När deltidspensionen upphör, betalas dagpenningen till fulla beloppet.

2. Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna skall träda i kraft så att utbetalningen av deltidspension kan inledas från

den 1 januari 1987. Deltidspension skulle erläggas till arbetstagare, som medan lagen är i kraft uppfyller förutsättningarna för att erhålla deltidspension. När deltidspension fastställs beaktas också sådan övergång till deltidsarbete som skett före lagens ikraftträdande. Åtgärder som verk-

ställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

Med stöd av vad ovan anförts föreläggs Riksdagen till antagande följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 2 § 2 mom., 4 § 1 mom., 7 b § 1 mom. och 12 § 1 mom. 4 punkten,

dess lagrum sådana de lyder, 2 § 2 mom. i lag av den 29 december 1972 (934/72), 4 § 1 mom. i lag av den 18 juni 1971 (500/71), 7 b § 1 mom. i lag av den 18 januari 1985 (50/85) och 12 § 1 mom. 4 punkten i lag av den 28 juli 1978 (593/78), samt

fogas till lagen nya 4 f, 4 g och 5 c §§, till 7 §, sådan den lyder ändrad genom lagar av den 30 december 1965, den 15 december 1978 och den 31 december 1985 (707/65, 980/78 och 1120/85) ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., samt till lagen en ny 17 a § som följer:

2 §

Vid tillämpningen av denna lag anses arbetsförhållande ha upphört vid utgången av den dag, för vilken på grund av arbetsförhållandet senast erlades lön innan arbetsförhållandet bröts eller innan i 4 § 3 mom. avsedd arbetsoförmåga inträdde eller i 4 e § avsedd individuell förtidspension började. Fortsätter arbetstagare att arbeta efter det att nämnda arbetsoförmåga inträtt, anses han stå i nytt arbetsförhållande. Arbetstagare som erhåller i 4 f § avsedd deltidspension, anses likaså stå i nytt arbetsförhållande inom denna lags tillämpningsområde då han fortsätter att arbeta i deltidsarbete. Om de 1 § 1 mom. 2 punkten åsyftade förutsättningar som skall föreligga för att ett arbetsförhållande skall falla inom lagens tillämpningsområde upphör att gälla medan arbetsförhållandet alltjämt fortgår, anses arbetsförhållandet ha upphört redan då arbetsgivaren gjort anmälan om förändringen till pensionsanstalten. Om nämnda förutsättningar senare på nytt är för handen, förfars som om ett nytt arbetsförhållande då hade begynt. Tid, under vilken arbetstagare fullgjort värnplikt i aktiv tjänst, räknas inte in i den tid arbetsförhållandet fortgått.

Pensionsrätt

4 §

Arbetstagare äger rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension samt hans anhöriga rätt till familjepension enligt denna lag. Grundar sig rätten att erhålla pension på två eller flera arbetsförhållanden, sammanräknas de på ettvarit arbetsförhållande grundade pensionerna på det sätt som stadgas nedan.

4 f §

Berättigad till deltidspension är arbetstagare som har fyllt 60 men inte 65 år och övergått till deltidsarbete förutsatt att:

1) han inte har rätt att erhålla i 8 § 4 mom. avsedd grundpension eller annan därmed jämförlig på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension:

2) han har under en tid av 18 månader omedelbart före deltidspensionens början i minst 12 månader haft sådant arbete på heltid som berättigar till i 8 § 4 mom. avsedd grundpension eller till annan därmed jämförlig pension.

3) på grundvalen av hans tillämpningsområdet för denna lag hörande arbetsförhållande den tid som återstår tills pensionsåldern uppnås skulle beaktas när pensionen fastställs, om veder-

börande blivit arbetsförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar;

4) han under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt minst fem år har införtjänat i 8 § 4 mom. avsedd grundpension eller annan därmed jämförlig på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension; på grundvalen av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden på vilka lagen om pension för arbetstagarare i kortvariga arbetsförhållanden tillämpas beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som stadgas i 4 § 5 mom. i nämnda lag;

5) hans arbetstid i arbete på vilken denna lag tillämpas har minskat så, att den återstående arbetstiden i medeltal, arbetstiden även i annat i 2 punkten avsett förvärsarbete medräknad, utgör sammanlagt minst 16 timmar och högst 28 timmar i veckan; varierar arbetstiden per vecka, beräknas den återstående arbetstiden som medelvärdet under en period av högst 16 veckor;

6) han inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd; i denna period om sex veckor inräknas inte semester eller tid för vilken arbetstagararen erhåller i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning; och att

7) hans förvärsinkomst har nedgått så, att hans förvärsinkomst av i 5 punkten åsyftat deltidarbete utgör minst 35 och högst 70 procent av de sammanräknade stabiliserade förvärsinkomsterna av i 2 punkten avsedda förvärsarbeten före övergången till deltidarbete, dock av minst samma storlek som i 1 § 1 mom. 2 punkten stadgade belopp i mark; minskningen i arbetstiden får dock inte väsentligt skilja sig från nedgången i förvärsinkomsterna.

Arbetstagarare anses ha i 1 mom. 2 punkten avsett förvärsarbete på heltid, om hans arbetstid har varit lika lång som den i vederbörande bransch normalt tillämpade maximala arbetstiden för arbetstagarare på heltid, eller om arbetstagararen samtidigt har två eller flera i 1 mom. 2 punkten avsedda förvärsarbeten och hans sammanlagda arbetstid är minst 35 timmar i veckan.

När deltidspension fastställs betraktas som stabiliserad förvärsinkomst den pensionsgrundande lönen i det arbetsförhållande, på grundvalen av vilket man vid fastställandet av pension skulle beakta den återstående tiden till pensionsåldern om arbetstagararen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar hade blivit arbetsförmögen.

Avvikelse från ovan i 1 mom. 7 punkten stadgade förutsättningar kan av särskilda skäl göras så som social- och hälsovårdsministeriet föreskriver.

4 g §

Deltidspension beviljas tidigast från ingången av månaden närmast efter den månad då arbetstagararen fyllt 60 år, likväl retroaktivt inte för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om deltidspension gjordes.

Deltidspensionen upphör, om arbetstagararen inte längre uppfyller de i 4 f § stadgade förutsättningarna för erhållande pension. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för samma tid för vilken deltidspension erlagts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagarare alljämt fortsätter i deltidarbete efter att ha fyllt 65 år, förvandlas deltidspensionen, utan hinder av vad som stadgas annorstädes i denna lag till en lika stor ålderspension. När arbetstagararen upphör med deltidarbetet utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen sålunda förhöjd som i 5 § 3 mom. stadgas.

Har deltidspension upphört i enlighet med 2 mom., äger arbetstagararen rätt att på nytt erhålla deltidspension när han uppfyller de i 4 f § stadgade villkoren. Börjar deltidspension på nytt inom sex månader från det att den tidigare deltidspensionen upphörde, beviljas pensionen på de tidigare grunderna, om inte av 5 c § 4 mom. annat följer.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om av 2 och 3 mom. inte annat följer, för arbetstagarare som fyllt 60 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärsinkomsten av förvärsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärsinkomsten av förvärsarbete på deltid inom denna lags tillämpningsområde. Börjar deltidspensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstagararen fyllt 60 år, höjs ovan nämnda procenttal med $\frac{1}{3}$ procentenhet för varje månad med vilken arbetstagararens ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Har arbetstagarare samtidigt två eller flera i 4 f § 1 mom. 2 punkten avsedda förvärsarbeten, och är skillnaden mellan de sammanlagda, i 3 mom. sagda paragraf avsedda förvärsinkomsterna före arbetstagararens övergång till deltidarbete och de sammanlagda förvärsinkomsterna under deltidarbetet mindre än i 1 mom. nämnda skillnad, beräknas deltidspensionens belopp på den mindre skillnaden. Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den i enlighet med 8 § samordnade pension som arbetstagararen enligt i 8 § 4

mom. avsedda lagar, pensionsreglemente eller pensionsstadgor har införtjänat före den tidpunkt då deltidspensionen börjar.

Deltidspensionens belopp beräknas på nytt, om i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under deltidarbete skett en förändring, som väsentligt avviker från den allmänna löneutvecklingen.

7 §

Om arbetstagaren är född före den 1 januari 1930, höjs vid fastställandet av ålders- eller invalidpension den pensionsgrundande lönen, bestämd på grundval av arbetsförhållande som fortgått medan deltidspension utgår, med följande koefficienter:

Födelseår	Koefficient
1924 eller tidigare	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

7 b §

Har arbetstagare erhållit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd dagpenning avvägd enligt förtjänsten, höjs annan än deltidspension med arbetslöshetstillägg. Har arbetstagaren ett helt kalenderår stått i samma, denna lag underställda arbetsförhållande, medför för detta år erlagd dagpenning avvägd enligt förtjänsten likväl inte rätt till arbetslöshetstillägg, såvida arbetstagarens till denna lags tillämpningsområde hörande arbetsförhållande inte har upphört inom tre år från utgången av förstnämnda kalenderår eller såvida arbetstagaren under samma kalenderår inte i lön, som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, har haft minst det i 5 § 1 mom. nämnda lag åsyftade gränobeloppet. Dagpenning avvägd enligt förtjänsten, som erlagts för tid före början av det kalenderår under vilket arbetstagaren har fyllt 23 år samt för det år då pensionshändelsen inträffade och för det föregående kalenderåret, berättigar likväl inte till arbetslöshetstillägg.

12 §

Pensionsanstaltens ömsesidiga ansvar för pensionerna bestäms och de omkostnader pensionsanstaltarna åsamkas av pensionerna fördelas mellan pensionsanstaltarna, om dessa ej överenskommit annat, på följande sätt:

4) för övriga ålders-, invalid- och familjepensioner, med undantag av enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare kortvariga arbetsförhållanden utgående belopp, ävensom för de delar av pensionerna som överstiger de i 1—3 punkterna angivna beloppen, för arbetslöshetspension och deltidspension samt för kostnader föranledda av en allmän förändring i premiernas eller fondernas beräkningsgrunder och för i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden avsedd andel i kostnaderna för pensionskyddet enligt sagda lag svarar pensionsanstaltarna gemensamt enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder för de olika slagen av kostnader; samt

17 a §

Pensionstagare är skyldig att till pensionsanstalten lämna uppgift om sådana ändringar som inverkar på hans rätt att erhålla pension eller på pensionens belopp.

Pensionsanstalten kan vid behov avfordra pensionstagare utredning om omständigheter som påverkar pensionens belopp och utredning om att han fortfarande motsvarar förutsättningarna för erhållande av pension. Har pensionstagaren inte tillställt pensionsanstalten nämnda utredning inom av anstalten utsatt skälig tid, kan pensionsanstalten förordna att utbetalningen av pensionen avbryts till dess utredningen inlämnats.

Arbetsgivare är även skyldig att till pensionsanstalt på dess begäran lämna i 2 mom. avsedda uppgifter som behövs för att pension skall kunna erläggas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Vid bestämmandet av rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdanens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden 1 § 1 mom., 4 § 5 mom. och 9 § 1 mom. 3 punkten,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag av den 26 juni 1981 (473/81), 4 § 5 mom. i lag av den 14 december 1979 (917/79) och 9 § 1 mom. 3 punkten i lag av den 20 september 1974 (750/74), samt

fogas till 5 § i stället för genom nämnda lag av den 18 april 1986 (284/86) upphävda 8 mom. ett nytt 8 mom., som följer:

1 §

För arbetstagare som är sysselsatt i skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- och husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på fartyg i inrikestrafik eller, enligt vad därom genom förordning stadgas, arbetar inom annat sådant område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta pensionskydd för ålderdom och invaliditet samt åt sådana arbetstagares familjepensionskydd i enlighet med denna lag. Såvida inte i denna lag annorlunda stadgas, gäller i övrigt i tillämpliga delar vad i 3 § 2—4 mom., 4 § 1, 3, 5 och 6 mom., 4 a—4 d, 4 f och 4 g §§, 5 b § 5 och 4 mom., 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a, 8 b, 9, 9 a, 10 och 12 §§, 13 § 3 mom., 14, 15 a, 16, 17, 17 a, 18, 19 a, 20, 21, 21 a, 21 b, 22 och 23 §§ lagen om pension för arbetstagare är stadgat.

4 §

Arbetstagare är berättigad till arbetslöshetspension och deltidspension, om inte av denna lag annat följer, så som i lagen om pension för arbetstagare stadgas. I 4 f § 1 mom. 2 punkten nämnda lag avsedd tid som återstår till pensionsåldern uppnås motsvarar i 7 § 1 mom. avsedd lön. Den i 4 f § 1 mom. 4 punkten avsedda pensionsgrundande tiden av fem år beräknas i månader på grundval av de arbetsförtjänster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i arbetsförhållanden, på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av arbetsförtjänsten under kalenderåret divideras med det i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda markbeloppet. Härvid beaktas endast hela

månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsgrundande tider utgör 12 månader per kalenderår. När deltidspension fastställs betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den i 7 § 1 mom. avsedda lön, som skulle räknas såsom berättigande till pension om arbetstagaren blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då delpensionen börjar.

5 §

Är arbetstagare född före den 1 januari 1930, höjs vid fastställandet av ålders- och invalidpension den pensionsgrundande lönen, bestämd på grundvalen av arbetsförtjänster som erhållits medan deltidspension utgått, med följande koefficienter:

Födelseår	Koefficient
1924 eller tidigare	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

9 §

För det i denna lag stadgade pensionskyddet svarar de i 2 § avsedda pensionsanstalterna, såframt de inte annorlunda överenskommit, på följande sätt:

3) för övriga ålders-, invalid- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall erläggas i enlighet med 12 § 1 mom. 2 punkten lagen

om pension för arbetstagare, ävensom för de delar av pension som överstiger i 1 och 2 punkten nämnda belopp, för arbetslöshetspension och deltidspension samt för motsvarande jämlikt lagen samt pension för arbetstagare utgående mot minimipensionsskyddet svarande pensioner och delar av pensioner och för pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter, som bedriver i lagen om pension för arbetstagare avsedd verksamhet, så som i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkterna

lagen om pension för arbetstagare är stadgat; samt

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Vid bestämmandet av rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare 6 § 1 mom., 6 c § 3 mom., 8 § 6 och 7 mom. samt 19 § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 6 § 1 mom. och 19 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (668/85), 6 c § 3 mom. i lag av den 29 april 1980 (294/80) samt 8 § 6 mom. i lag av den 28 juli 1978 (595/78) och 8 § 7 mom. i lag av den 18 juni 1971 (502/71), som följer:

6 §

Förutsättningarna för erhållande av ålders-, invalid- och arbetslöshetspension, individuell förtidspension och deltidspension samt familjepension och pensionens storlek bestäms, om inte annat följer av denna lag, på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare, och härvid skall beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag i motsvarande mån tillämpas vad som ovan i nämnda lag är stadgat om lön och om till pension berättigande tjänstgöringstid. Förutsättning för erhållande av deltidspension är att lantbruksföretagare minskar sin av denna lag berörda verksamhet till hälften eller helt och håller upphör med den och att hans återstående förvärsarbete uppfyller de förutsättningar som stadgas i 4 f § 1 mom. 5 och 7 punkterna lagen om pension för arbetstagare. Lantbruksföretagare skall för pensionsanstalten förete tillräcklig utredning om minskningen av hans arbetstid. När deltidspensionens belopp uträknas betraktas som lantbruksföretagarens arbetsinkomst den för honom fastställda genomsnittliga arbetsinkomsten under de fyra kalenderåren närmast före övergången till deltidarbete och såsom arbetsinkomst av deltidarbete hälften därav. På pension enligt denna lag tillämpas

likväl inte stadgandena i 5 a och 7 b §§ lagen om pension för arbetstagare. Då förtida ålderspension fastställs, tillämpas 5 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare så att i stället för födelseåret 1937 används födelseåret 1945 och den av födelseåret beroende minskningen sker enligt följande procenttal:

Födelseår	Minskning i procent per månad
1930 eller tidigare	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

6 c §

Beviljas generationsväxlingspension åt person som erhållit invalidpension eller deltidspension, indras invalidpensionen eller deltidspensionen från närmast följande möjliga förfalldag till den del pensionen grundar sig på i denna lag avsedd företagaverksamhet. Efter generationsväxlingspensionens begynnelsestidpunkt utbetalda rater av invalidpension eller deltidspension som skall indragas, anses såsom delbetalningar av generationsväxlingspensionen.

8 §

Då försäkringen begynner, fastställer lantbruksföretagarnas pensionsanstalt arbetsinkomsten för lantbruksföretagaren. Undergår de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare väsentlig förändring, justeras arbetsinkomsten på ansökan. Pensionsanstalten kan även självständigt justera arbetsinkomsten. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Efter det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 62 år justeras arbetsinkomsten endast om de i 1 § avsedda försäkringsförutsättningarna inte föreligger i fråga om lantbruksföretagaren. Utan hinder av vad som i denna paragraf är stadgat fastställs såsom arbetsinkomst för lantbruksföretagare som erhåller deltidspension hälften av den i 6 § 1 mom. avsedda genomsnittliga arbetsinkomsten.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Här för lantbruksföretagare fastställs arbetsinkomst för tiden efter det

han mått 23 års ålder, lämnas vid bestämmandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten arbetsinkomsterna innan nämnda ålder nåddes och motsvarande tid utan avseende. År lantbruksföretagare född före den 1 januari 1938, förhöjs vid fastställandet av ålderseller invalidpension hans i 6 mom. avsedda för deltidspensionstiden fastställda pensionsgrundande arbetsinkomst med följande koefficienter:

Födelseår	Koefficient
1932 eller tidigare	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

19 §

Om inte annat följer av denna lag skall ytterligare i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 2 § 2 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 b—4 g §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a, 8 b, 9 och 9 a §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 13, 14, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt i 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Vid bestämmandet rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidsarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare 5 § 1 mom., 7 § 2 och 3 mom. samt 17 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 5 § 1 mom. och 17 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (669/85) samt 7 § 2 mom. i lag av den 28 juli 1978 (596/78) och 7 § 3 mom. i lag av den 18 juni 1971 (503/71) som följer:

5 §	Födelseår	Minskning i procent per månad
Förutsättningarna för erhållande av ålders-, invalid- och arbetslöshetspension, individuell förtidspension och deltidspension samt familjepension och pensionens storlek bestäms, om inte annat följer av denna lag, på det sätt som stadgas i lagen om pension för företagare, och härvid skall beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag i motsvarande mån tillämpas vad som i ovan nämnda lag är stadgat om lön och om till pension berättigande tjänstgöringstid. Förutsättning för erhållande av deltidspension är att företagare minskar sitt av denna lag berörda förvärvsarbete till hälften eller helt och hållet upphör med det och att hans återstående förvärvsarbete motsvarar de förutsättningar som stadgas i 4 f § 1 mom. 5—7 punkterna likväl så, att om han fortsätter med sin företagareverksamhet förutsätts att hans återstående arbetsinkomst är minst i 1 § 3 mom. 2 punkten avsedda belopp i mark. Företagaren skall för pensionsanstalten förete tillräcklig utredning om minskningen av hans arbetstid. När deltidspensionens belopp uträknas betraktas såsom företagarens stabiliserade arbetsinkomst den fastställda genomsnittliga inkomsten under de sista fyra kalenderåren medelbart före övergången till deltidsarbete och såsom arbetsinkomst av deltidsarbete hälften därav. På pension enligt denna lag tillämpas likväl inte stadgandena i 5 a och 7 b §§ lagen om pension för företagare. Då förtida ålderspension fastställs tillämpas 5 § 5 mom. lagen om pension för företagare så, att i stället för födelseåret 1937 används födelseåret 1945 och den av födelseåret beroende minskningen sker enligt följande procenttal:	1930 eller tidigare	0,33
	1931	0,34
	1932	0,36
	1933	0,37
	1934	0,38
	1935	0,39
	1936	0,40
	1937	0,41
	1938	0,42
	1939	0,43
	1940	0,44
	1941	0,46
	1942	0,47
	1943	0,48
	1944	0,49

7 §		

Då försäkringen begynner, fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Undergår de omständigheter, som inverkar på arbetsinkomsten, senare väsentlig förändring, justeras arbetsinkomsten på ansökan. Pensionsanstalten kan även självmant justera arbetsinkomsten. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Efter det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 62 år justeras arbetsinkomsten endast om de i 1 § avsedda försäkringsförutsättningarna inte föreligger i fråga om företagaren. Utan hinder av vad i denna paragraf är stadgat fastställs såsom arbetsinkomst för företagare som erhåller deltidspension hälften av i 5 § 1 mom. avsedda genomsnittliga arbetsinkomsten.		

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Har för företagare fastställts arbetsinkomst för tiden efter det att han nått 23 års ålder, lämnas vid bestämmandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten arbetsinkomsterna innan nämnda ålder nåddes och motsvarande tid utan beaktande. Är företagare född före den 1 januari 1938, höjs vid fastställandet av ålders- eller invalidpension hans i 2 mom. avsedda, för deltidspensionstiden fastställda pensionsgrundande arbetsinkomst med följande koefficienter:

Födelseår	Koefficient
1932 eller tidigare	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

17 §

Om inte annat följer av denna lag, skall ytterligare i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 2 § 2 mom., 3 § 1, 3 och 4 mom., 4 och 4 b — 4 g §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8 a, 8 b, 9, 9 a och 10 §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 13, 14, 16, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag trädet i kraft den 1 januari 1987.

Vid bestämmandet av rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av 27 § sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 27 § 6 mom., sådant det lyder i lag av den 26 juni 1981 (471/81), som följer:

27 §

Dagpenning utgår oberoende av sådan deltidspension som avses i 4 f § lagen om pension för arbetstagare eller sådan delpension som avses i 5 b § nämnda lag eller motsvarande annan än full invalidpension, såvida den försäkrades rätt

att erhålla nämnda pension har begynt före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänförs som ligger till grund för fastställandet av dagpenningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

6.

L a g

om ändring av 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 16 § lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) ett nytt 6 mom. som följer:

16 §

----- gäller person som har erhållit deltidspension omedelbart före erhållandet dagpenning avvägd enligt förtjänsten.
 För person, som erhåller deltidspension bestäms rätten till dagpenning avvägd enligt förtjänsten i enlighet med situationen vid den tidpunkt då deltidspensionen började. Samma

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Helsingfors den 9 maj 1986

Republikens President

Minister

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 2 § 2 mom., 4 § 1 mom., 7 b § 1 mom. och 12 § 1 mom. 4 punkten,

dess lagrum sådana de lyder, 2 § 2 mom. i lag av den 29 december 1972 (934/72), 4 § 1 mom. i lag av den 18 juni 1971 (500/71), 7 b § 1 mom. i lag av den 18 januari 1985 (50/85) och 12 § 1 mom. 4 punkten i lag av den 28 juli 1978 (593/78), samt

fogas till lagen nya 4 f, 4 g och 5 c §§, till 7 §, sådan det lyder ändrad genom lagar av den 30 december 1965, den 15 december 1978 och den 31 december 1985 (707/65, 980/78 och 1120/85) ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., samt till lagen en ny 17 a § som följer:

Gällande lag

Förslag

2 §

Arbetsförhållande anses vid tillämpning av denna lag ha upphört vid utgången av den dag, för vilken på grund av arbetsförhållandet senast erlades lön innan arbetsförhållandet bröts eller i 4 § 3 mom. avsedd arbetsoförmåga inträdde. Förutsätter arbetstagaren att arbeta efter inträdet av sagda arbetsoförmåga, anses han stå i nytt arbetsförhållande. Upphöra de i 1 § 1 mom. 2 punkten avsedda förutsättningarna för att arbetsförhållande skall falla under denna lag att vara för handen medan arbetsförhållandet ännu fortgår, anses arbetsförhållandet hava upphört redan vid den tidpunkt, då arbetsgivaren gjort anmälan om förändringen till pensionsanstalten. Ifall sagda förutsättningar senare ånyo äro för handen, förfars som om ett nytt arbetsförhållande då begynt. Tid, under vilken arbetstagare fullgjort värnplikt i aktiv tjänst, medräknas icke i den tid arbetsförhållandet fortgått.

Vid tillämpningen av denna lag anses arbetsförhållande ha upphört vid utgången av den dag, för vilken på grund av arbetsförhållandet senast erlades lön innan arbetsförhållandet bröts eller innan i 4 § 3 mom. avsedd arbetsoförmåga inträdde eller i 4 e § avsedd individuell förtidspension började. Fortsätter arbetstagare att arbeta efter det att nämnda arbetsoförmåga inträtt, anses han stå i nytt arbetsförhållande. Arbetstagare som erhåller i 4 f § avsedd deltidspension, anses likaså stå i nytt arbetsförhållande inom denna lags tillämpningsområde då han fortsätter att arbeta i deltidarbete. Om de i 1 § 1 mom. 2 punkten åsyftade förutsättningar som skall föreligga för att ett arbetsförhållande skall falla inom lagens tillämpningsområde upphör att gälla medan arbetsförhållandet alltjämt fortgår, anses arbetsförhållandet ha upphört redan då arbetsgivaren gjort anmälan om förändringen till pensionsanstalten. Om nämnda förutsättningar senare på nytt är för handen, förfars som om ett nytt arbetsförhållande då hade begynt. Tid, under vilken arbetstagare fullgjort värnplikt i aktiv tjänst, räknas inte in i den tid arbetsförhållandet fortgått.

Pensionsrätt

4 §.

Arbetstagare äger rätt till ålders-, invalid- och arbetslöshetspension samt hans anhöriga rätt till

Pensionsrätt

4 §

Arbetstagare äger rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension samt hans an-

Gällande lag

familjepension enligt denna lag. Grundar sig rätten att erhålla pension på två eller flere arbetsförhållanden, sammanräknas de på ettvarit arbetsförhållande grundade pensionerna på sätt nedan stadgas.

Förslag

höriga rätt till familjepension i *enlighet med* denna lag. Grundar sig rätten att erhålla pension på två eller *flera* arbetsförhållanden, sammanräknas de på ettvarit arbetsförhållande grundade pensionerna *på det sätt som stadgas nedan.*

4 f §

Berättigad till deltidspension är arbetstagare som har fyllt 60 men inte 65 år och övergått till deltidarbete förutsatt att:

1) han inte har rätt att erhålla i 8 § 4 mom. avsedd grundpension eller annan därmed jämförlig på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension;

2) han har under en tid av 18 månader omedelbart före deltidspensionens början i minst 12 månader haft sådant arbete på heltid som berättigar till i 8 § 4 mom. avsedd grundpension eller till annan därmed jämförlig pension.

3) på grundvalen av hans till tillämpningsområdet för denna lag hörande arbetsförhållande den tid som återstår tills pensionsåldern uppnås skulle beaktas när pensionen fastställs, om vederbörande blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar;

4) han under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt minst fem år har införtjänat i 8 § 4 mom. avsedd grundpension eller annan därmed jämförlig på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension; på grundvalen av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden på vilka lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden tillämpas beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som stadgas i 4 § 5 mom. i nämnda lag;

5) hans arbetstid i arbete på vilken denna lag tillämpas har minskat så, att den återstående arbetstiden i medeltal, arbetstiden även i annat i 2 punkten avsett förvärsarbete medräknad, utgör sammanlagt minst 16 timmar och högst 28 timmar i veckan; varierar arbetstiden per vecka, beräknas den återstående arbetstiden som medelvärde under en period av högst 16 veckor;

6) han inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd; i denna period om sex veckor inräknas inte semester eller tid för vilken arbetstagaren erhåller i sjukförsäkringslagen avsedd dagpenning; och att

7) hans förvärsinkomst har nedgått så, att hans förvärsinkomst av i 5 punkten åsyftat deltidarbete utgör minst 35 och högst 70 pro-

cent av de sammanräknade stabiliserade förvärvsinkomsterna av i 2 punkten avsedda förvärvsarbeten före övergången till deltidarbete, dock av minst samma storlek som i 1 § 1 mom. 2 punkten stadgade belopp i mark; minskningen i arbetstiden får dock inte väsentligt skilja sig från nedgången i förvärvsinkomsterna.

Arbetstagare anses ha i 1 mom. 2 punkten avsett förvärvsarbete på heltid, om hans arbetstid har varit lika lång som den i vederbörande bransch normalt tillämpade maximala arbetstiden för arbetstagare på heltid, eller om arbetstagaren samtidigt har två eller flera i 1 mom. 2 punkten avsedda förvärvsarbeten och hans sammanlagda arbetstid är minst 35 timmar i veckan.

När deltidspension fastställs betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den pensionsgrundande lönen i det arbetsförhållande, på grundvalen av vilket man vid fastställandet av pension skulle beakta den återstående tiden till pensionsåldern om arbetstagaren vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar hade blivit arbetsoförmögen.

Avvikelse från ovan i 1 mom. 7 punkten stadgade förutsättningar kan av särskilda skäl göras så som social- och hälsovårdsministeriet föreskriver.

4 g §

Deltidspension beviljas tidigast från ingången av månaden närmast efter den månad då arbetstagaren fyllt 60 år, likväl retroaktivt inte för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om deltidspension gjordes.

Deltidspensionen upphör, om arbetstagaren inte längre uppfyller de i 4 f § stadgade förutsättningarna för erhållande pension. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för samma tid för vilken deltidspension erlagts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagare alltjämt fortsätter i deltidarbete efter att ha fyllt 65 år, förvandlas deltidspensionen, utan hinder av vad som stadgas annorstädes i denna lag till en lika stor ålderspension. När arbetstagaren upphör med deltidarbetet utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen sålunda förhöjd som i 5 § 3 mom. stadgas.

Har deltidspension upphört i enlighet med 2 mom., äger arbetstagaren rätt att på nytt erhålla deltidspension när han uppfyller de i 4 f § stadgade villkoren. Börjar deltidspension på nytt inom sex månader från det att den tidigare

deltidspensionen upphörde, beviljas pensionen på de tidigare grunderna. om inte av 5 c § 4 mom. annat följer.

5 c §

Deltidspensionens belopp är, om av 2 och 3 mom. inte annat följer, för arbetstagare som fyllt 60 år 44 procent av skillnaden mellan den enligt 4 f § 3 mom. fastställda stabiliserade förvärvsinkomsten av förvärvsarbete inom denna lags tillämpningsområde och förvärvsinkomsten av förvärvsarbete på deltid inom denna lags tillämpningsområde. Börjar delpensionen senare än vid ingången av den månad som följer efter det arbetstagaren fyllt 60 år, höjs ovan nämnda procenttal med $\frac{1}{3}$ procentenhet för varje månad med vilken arbetstagarens ålder överskrider 60 år när deltidspensionen börjar.

Har arbetstagare samtidigt två eller flera i 4 f § 1 mom. 2 punkten avsedda förvärvsarbeten, och är skillnaden mellan de sammanlagda, i 3 mom. sagda paragraf avsedda förvärvsinkomsterna före arbetstagarens övergång till deltidarbete och de sammanlagda förvärvsinkomsterna under deltidarbetet mindre än i 1 mom. nämnda skillnad, beräknas deltidspensionens belopp på den mindre skillnaden. Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den i enlighet med 8 § samordnade pension som arbetstagaren enligt i 8 § 4 mom. avsedda lagar, pensionsreglemente eller pensionsstadgor har införtjänat före den tidpunkt då deltidspensionen börjar.

Deltidspensionens belopp beräknas på nytt, om i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under deltidarbete skett en förändring, som väsentligt avviker från den allmänna löneutvecklingen.

7 §

Om arbetstagaren är född före den 1 januari 1930, höjs vid fastställandet av ålders- eller invalidpension den pensionsgrundande lönen, bestämd på grundval av arbetsförhållande som fortgått medan deltidspension utgår, med följande koefficienter:

Födelseår	Koefficient
1924 eller tidigare	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

Gällande lag

7 b §

Har arbetstagare erhållit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa nämnd arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten, höjs pensionen med ett arbetslöshetsstillägg. Har arbetstagaren under hela kalenderåret stått i samma av denna lag omfattat arbetsförhållande, berättigar för detta år utbetald arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten likväl inte till arbetslöshetsstillägg, om inte arbetstagarens arbetsförhållande, som omfattas av denna lag, upphört inom tre år efter utgången av förstnämnda kalenderår eller om inte arbetstagaren under samma kalenderår förtjänat lön, som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, till minst det gränsbelopp som avses i 5 § 1 mom. i nämnda lag. Arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten som betalats för tiden före ingången av det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyllt 23 år, samt för det år, under vilket pensionsfallet inträffat, och för det föregående kalenderåret berättigar likväl inte till arbetslöshetsstillägg.

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna bestämmes och de omkostnader pensionsanstalterna åsamkas av pensionerna fördelas mellan pensionsanstalterna, för såvitt dessa ej annorlunda överenskommit, på följande sätt:

4) för övriga ålders-, invalid- och familjepensioner, med undantag av enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden utgående belopp, så ock för de delar av pensionerna, som överstiga de i 1—3 punkterna angivna beloppen av arbetslöshetspension, samt för kostnader, föranledda av en allmän förändring av premiernas eller fondernas beräkningsgrunder, och för i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden avsedd andel i kostnaderna för pensionskyddet enligt sagda lag svara pensionsanstalterna gemensamt enligt av social- och hälsovårdsministeriet för de olika slagen av kostnader fastställda grunder;

Förslag

7 b §

Har arbetstagare erhållit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd dagpenning avvägd enligt förtjänsten, höjs annan än deltidspension med arbetslöshetsstillägg. Har arbetstagaren ett helt kalenderår stått i samma, denna lag underställda arbetsförhållande, medför för detta år erlagd dagpenning avvägd enligt förtjänsten likväl inte rätt till arbetslöshetsstillägg, såvida arbetstagarens till denna lags tillämpningsområde hörande arbetsförhållande inte har upphört inom tre år från utgången av förstnämnda kalenderår eller såvida arbetstagaren under samma kalenderår inte i lön, som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, har haft minst det i 5 § 1 mom. nämnda lag åsyftade gränsbeloppet. Dagpenning avvägd enligt förtjänsten, som erlagts för tid före början av det kalenderår under vilket arbetstagaren har fyllt 23 år samt för det år då pensionshändelsen inträffade och för det föregående kalenderåret, berättigar likväl inte till arbetslöshetsstillägg.

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna bestäms och de omkostnader pensionsanstalterna åsamkas av pensionerna fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa ej överenskommit annat, på följande sätt:

4) för övriga ålders-, invalid- och familjepensioner, med undantag av enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare kortvariga arbetsförhållanden utgående belopp, ävensom för de delar av pensionerna som överstiger de i 1—3 punkterna angivna beloppen, för arbetslöshetspension och deltidspension samt för kostnader föranledda av en allmän förändring i premiernas eller fondernas beräkningsgrunder och för i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden avsedd andel i kostnaderna för pensionskyddet enligt sagda lag svara pensionsanstalterna gemensamt enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder för de olika slagen av kostnader; samt

17 a §

Pensionstagare är skyldig att till pensionsanstalten lämna uppgift om sådana ändringar som

Gällande lag

Förslag

inverkar på hans rätt att erhålla pension eller på pensionens belopp.

Pensionsanstalten kan vid behov avfordra pensionstagare utredning om omständigheter som påverkar pensionens belopp och utredning om att han fortfarande motsvarar förutsättningarna för erhållande av pension. Har pensionstagaren inte tillställt pensionsanstalten nämnda utredning inom av anstalten utsatt skälig tid, kan pensionsanstalten förordna att utbetalningen av pensionen avbryts till dess utredningen inlämnats.

Arbetsgivare är även skyldig att till pensionsanstalt på dess begäran lämna i 2 mom. avsedda uppgifter som behövs för att pension skall kunna erläggas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Vid bestämmandet av rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden 1 § 1 mom., 4 § 5 mom. och 9 § 1 mom. 3 punkten,

dess lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag av den 26 juni 1981 (473/81), 4 § 5 mom. i lag av den 14 december 1979 (917/79) och 9 § 1 mom. 3 punkten i lag av den 20 september 1974 (750/74), samt

fogas till 5 § i stället för genom nämnda lag av den 18 april 1986 (284/86) upphävda 8 mom. ett nytt 8 mom., som följer:

Gällande lag

Förslag

1 §

För arbetstagare som är sysselsatt i skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- och husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på fartyg i inrikesfart eller, enligt vad därom genom förordning stadgas, arbetar inom annat sådant område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren

1 §

För arbetstagare som är sysselsatt i skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- och husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på fartyg i inrikestrafik eller, enligt vad därom genom förordning stadgas, arbetar inom annat sådant område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren

Gällande lag

bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet samt åt sådan arbetstagares anhöriga familjepensionsskydd i enlighet med denna lag. Såvida inte i denna lag annorlunda stadgas, gäller i övrigt i tillämpliga delar vad i 3 § 2—4 mom., 4 § 1, 3, 5 och 6 mom., 4 a—4 d §§, 5 b § 3 och 4 mom., 7 a—10 §§, 12 §, 13 § 3 mom., 14 §, 15 a §—18 §§ och 19 a—23 §§ lagen om pension för arbetstagare är stadgat.

Förslag

bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet samt för sådana arbetstagares *anhöriga* familjepensionsskydd i enlighet med denna lag. Såvida inte i denna lag annorlunda stadgas, gäller i övrigt i tillämpliga delar vad i 3 § 2—4 mom., 4 § 1, 3, 5 och 6 mom., 4 a—4 d, 4 f och 4 g §§, 5 b § 3 och 4 mom., 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a, 8 b, 9, 9 a, 10 och 12 §§, 13 § 3 mom., 14, 15 a, 16, 17, 17 a, 18, 19 a, 20, 21, 21 a, 21 b, 22 och 23 §§ lagen om pension för arbetstagare är stadgat.

4 §

Arbetstagare äger rätt att erhålla arbetslöshetspension i enlighet med vad i lagen om pension för arbetstagare är stadgat.

Arbetstagare är berättigad till arbetslöshetspension och deltidspension, om inte av denna lag annat följer, så som i lagen om pension för arbetstagare stadgas. I 4 f § 1 mom. 2 punkten nämnda lag avsedd tid som återstår till pensionsåldern uppnås motsvarar i 7 § 1 mom. avsedd lön. Den i 4 f § 1 mom. 4 punkten avsedda pensionsgrundande tiden av fem år beräknas i månader på grundval av de arbetsförtjänster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i arbetsförhållanden, på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av arbetsförtjänsten under kalenderåret divideras med det i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda markbeloppet. Härvid beaktas endast hela månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsgrundande tider utgör 12 månader per kalenderår. När deltidspension fastställs betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den i 7 § 1 mom. avsedda lön, som skulle räknas såsom berättigande till pension om arbetstagaren blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar.

5 §

(8 mom. upphävt)

Är arbetstagare född före den 1 januari 1930, höjs vid fastställandet av ålders- och invalidpension den pensionsgrundande lönen, bestämd på grundvalen av arbetsförtjänster som erhållits medan deltidspension utgätt, med följande koefficienter:

Gällande lag

9 §

För det i denna lag stadgade pensionsskyddet svara de i 2 § avsedda pensionsanstalterna, såframt de icke annorlunda överenskommit på följande sätt:

3) för övriga ålders-, invalid- och familjepensioner, med undantag av belopp, som skall erläggas i enlighet med 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, ävensom för de delar av pension, som överstiga i 1 och 2 punkten nämnda belopp, för arbetslöshetspension samt för motsvarande, jämlikt lagen om pension för arbetstagare utgående pensioner och delar av pension, som motsvara minimipensionsskyddet, ävensom för pensionsskyddscentralens kostnader svara pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter, som bedriva i lagen om pension för arbetstagare avsedd verksamhet, såsom i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkterna lagen om pension för arbetstagare är stadgat; samt

Förslag

Födelseår	Koefficient
1924 eller tidigare	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

9 §

För det i denna lag stadgade pensionsskyddet svarar de i 2 § avsedda pensionsanstalterna, såframt de inte annorlunda överenskommit, på följande sätt:

3) för övriga ålders-, invalid- och familjepensioner, med undantag av belopp som skall erläggas i enlighet med 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, ävensom för de delar av pension som överstiger i 1 och 2 punkten nämnda belopp, för arbetslöshetspension och deltidspension samt för motsvarande jämlikt lagen samt pension för arbetstagare utgående mot minimipensionsskyddet svarande pensioner och delar av pensioner och för pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter, som bedriver i lagen om pension för arbetstagare avsedd verksamhet, så som i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkterna lagen om pension för arbetstagare är stadgat; samt

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.
Vid bestämmandet av rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.
Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare 6 § 1 mom., 6 c § 3 mom., 8 § 6 och 7 mom. samt 19 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 6 § 1 mom. och 19 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (668/85), 6 c § 3 mom. i lag av den 29 april 1980 (294/80) samt 8 § 6 mom. i lag av den 28 juli 1978 (595/78) och 8 § 7 mom. i lag av den 18 juni 1971 (502/71), som följer:

Gällande lag

6 §

Förutsättningarna för erhållande av ålders-, invalid- och arbetslöshetspension, individuell förtidspension och familjepension samt pensionens storlek bestäms, om inte annat följer av denna lag, på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare, och härvid skall beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag i motsvarande mån tillämpas vad som i ovan nämnda lag är stadgat om lön och om till pension berättigande tjänstgöringstid. På pension enligt denna lag tillämpas likväl inte stadgandena i 5 a och 7 b §§ lagen om pension för arbetstagare. Då förtida ålderspension fastställs, tillämpas 5 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare så att i stället för födelseåret 1937 används födelseåret 1945 och den av födelseåret beroende minskningen sker enligt följande procenttal:

Förslag

6 §

Förutsättningarna för erhållande av ålders-, invalid- och arbetslöshetspension, individuell förtidspension och *deltidspension* samt familjepension och pensionens storlek bestäms, om inte annat följer av denna lag, på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare, och härvid skall beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag i motsvarande mån tillämpas vad som ovan i nämnda lag är stadgat om lön och om till pension berättigande tjänstgöringstid. *Förutsättning för erhållande av deltidspension är att lantbruksföretagare minskar sin av denna lag berörda verksamhet till hälften eller helt och hållet upphör med den och att hans återstående förvärsarbete uppfyller de förutsättningar som stadgas i 4 f § 1 mom. 5 och 7 punkterna lagen om pension för arbetstagare. Lantbruksföretagare skall för pensionsanstalten förete tillräcklig utredning om minskningen av hans arbetstid. När deltidspensionens belopp uträknas betraktas som lantbruksföretagarens arbetsinkomst den för honom fastställda genomsnittliga arbetsinkomsten under de fyra kalenderåren närmast före övergången till deltidarbete och såsom arbetsinkomst av deltidarbete hälften därav.* På pension enligt denna lag tillämpas likväl inte stadgandena i 5 a och 7 b §§ lagen om pension för arbetstagare. Då förtida ålderspension fastställs, tillämpas 5 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare så att i stället för födelseåret 1937 används födelseåret 1945 och den av födelseåret beroende minskningen sker enligt följande procenttal:

Gällande lag

Födelseår	Minskning i procent per månad
1930 eller tidigare	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

Förslag

Födelseår	Minskning i procent per månad
1930 eller tidigare	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

6 c §

Beviljas generationsväxlingspension åt person som erhållit invalidpension, indrages invalidpensionen från närmast följande möjliga förfalldag till den del pensionen grundar sig på i denna lag avsedd företagaverksamhet. Efter generationsväxlingspensionens begynnelsepunkt utbetalda rater av invalidpension eller deltidspension som skall indragas anses såsom delbetalningar av generationsväxlingspensionen.

Beviljas generationsväxlingspension åt person som erhållit invalidpension eller deltidspension, indras invalidpensionen eller deltidspensionen från närmast följande möjliga förfalldag till den del pensionen grundar sig på i denna lag avsedd företagaverksamhet. Efter generationsväxlingspensionens begynnelsepunkt utbetalda rater av invalidpension eller deltidspension som skall indragas, anses såsom delbetalningar av generationsväxlingspensionen.

8 §

Då försäkringen begynner, fastställer lantbruksföretagarnas pensionsanstalt arbetsinkomsten för lantbruksföretagaren. Undergår de omständigheter, som inverkar på arbetsinkomsten, senare väsentlig förändring, justeras arbetsinkomsten på ansökan. Pensionsanstalten kan även självmant justera arbetsinkomsten. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Efter det kalenderår, under vilket företagaren har fyllt 62 år, justeras arbetsinkomsten endast om de i 1 § avsedda försäkringsförutsättningarna icke föreligger i fråga om lantbruksföretagaren.

Då försäkringen begynner, fastställer lantbruksföretagarnas pensionsanstalt arbetsinkomsten för lantbruksföretagaren. Undergår de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare väsentlig förändring, justeras arbetsinkomsten på ansökan. Pensionsanstalten kan även självmant justera arbetsinkomsten. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Efter det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 62 år justeras arbetsinkomsten endast om de i 1 § avsedda försäkringsförutsättningarna inte föreligger i fråga om lantbruksföretagaren. Utan

Gällande lag

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp med motsvarande tid. Har för lantbruksföretagare fastställts arbetsinkomst för tiden efter det han fyllit 23 år, lämnas vid beräkandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten arbetsinkomster före uppnåendet av sagda ålder och motsvarande tid utan avseende.

Förslag

hinder av vad som i denna paragraf är stadgat fastställs såsom arbetsinkomst för lantbruksföretagare som erhåller deltidspension hälften av den i 6 § 1 mom. avsedda genomsnittliga arbetsinkomsten.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Har för lantbruksföretagare fastställts arbetsinkomst för tiden efter det han mått 23 års ålder, lämnas vid bestämmandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten arbetsinkomsterna innan nämnda ålder nåddes och motsvarande tid utan avseende. Är lantbruksföretagare född före den 1 januari 1938, förhöjs vid fastställandet av ålderseller invalidpension hans i 6 mom. avsedda för deltidspensionstiden fastställda pensionsgrundande arbetsinkomst med följande koefficienter:

Födelseår	Koefficient
1932 eller tidigare	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

19 §

Om inte annat följer av denna lag, skall ytterligare i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 b—4 g §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 7 a 7 c—9 a §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 13, 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt i 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

19 §

Om inte annat följer av denna lag skall ytterligare i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 2 § 2 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 b—4 g §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a, 8 b, 9 och 9 a §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 13, 14, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt i 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Vid bestämmandet rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare 5 § 1 mom., 7 § 2 och 3 mom. samt 17 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 5 § 1 mom. och 17 § 1 mom. i lag av den 26 juli 1985 (669/85) samt 7 § 2 mom. i lag av den 28 juli 1978 (596/78) och 7 § 3 mom. i lag av den 18 juni 1971 (503/71) som följer:

Gällande lag

5 §

Förutsättningarna för erhållande av ålders-, invalid- och arbetslöshetspension, individuell förtidspension och familjepension samt pensionens storlek bestäms, om inte annat följer av denna lag, på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare, och härvid skall beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag i motsvarande mån tillämpas vad som i ovan nämnda lag är stadgat om lön och om till pension berättigande tjänstgöringstid. På pension enligt denna lag tillämpas likväl inte stadgandena i 5 a och 7 b §§ lagen om pension för arbetstagare. Då förtida ålderspension fastställs tillämpas 5 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare så att i stället för födelseåret 1937 används födelseåret 1945 och den av födelseåret beroende minskningen sker enligt följande procenttal:

Förslag

5 §

Förutsättningarna för erhållande av ålders-, invalid- och arbetslöshetspension, individuell förtidspension och deltidspension samt familjepension och pensionens storlek bestäms, om inte annat följer av denna lag, på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare, och härvid skall beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag i motsvarande mån tillämpas vad som i ovan nämnda lag är stadgat om lön och om till pension berättigande tjänstgöringstid. Förutsättning för erhållande av deltidspension är att företagare minskar sitt av denna lag berörda förvärsarbete till hälften eller helt och hållet upphör med det och att hans återstående förvärsarbete motsvarar de förutsättningar som stadgas i 4 f § 1 mom. 5—7 punkterna likväl så, att om han fortsätter med sin företagareverksamhet förutsätts att hans återstående arbetsinkomst är minst i 1 § 3 mom. 2 punkten avsedda belopp i mark. Företagaren skall för pensionsanstalten förete tillräcklig utredning om minskningen av hans arbetstid. När deltidspensionens belopp uträknas betraktas såsom företagarens stabiliserade arbetsinkomst den fastställda genomsnittliga inkomsten under de sista fyra kalenderåren medelbart före övergången till deltidarbete och såsom arbetsinkomst av deltidarbete hälften därav. På pension enligt denna lag tillämpas likväl inte stadgandena i 5 a och 7 b §§ lagen om pension för arbetstagare. Då förtida ålderspension fastställs tillämpas 5 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare så, att i stället för födelseåret 1937 används födelseåret 1945 och den av födelseåret beroende minskningen sker enligt följande procenttal:

Gällande lag

Födelseår	Minskning i procent per månad
1930 eller tidigare	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

Förslag

Födelseår	Minskning i procent per månad
1930 eller tidigare	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

7 §

Då försäkringen begynner, fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Undergår de omständigheter, som inverkar på arbetsinkomsten, senare väsentlig förändring, justeras arbetsinkomsten på ansökan. Pensionsanstalten kan även självmant justera arbetsinkomsten. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Efter det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 62 år, justeras arbetsinkomsten endast om de i 1 § avsedda försäkringsförutsättningarna icke föreligger i fråga om företagaren.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom division av de fastställda och i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagarare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp med motsvarande tid. Har för företagare fastställts arbetsinkomst för tiden efter det att han fyllt 23 år, lämnas vid beräkandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten arbetsinkomster före uppnående av sagda ålder och motsvarande tid utan avseende.

Då försäkringen begynner, fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Undergår de omständigheter, som inverkar på arbetsinkomsten, senare väsentlig förändring, justeras arbetsinkomsten på ansökan. Pensionsanstalten kan även självmant justera arbetsinkomsten. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Efter det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 62 år justeras arbetsinkomsten endast om de i 1 § avsedda försäkringsförutsättningarna inte föreligger i fråga om företagaren. *Utan hinder av vad i denna paragraf är stadgat fastställs såsom arbetsinkomst för företagare som erhåller deltidspension hälften av i 5 § 1 mom. avsedda genomsnittliga arbetsinkomsten.*

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagarare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Har för företagare fastställts arbetsinkomst för tiden efter det att han nått 23 års ålder, lämnas vid bestämmandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten arbetsinkomsterna innan nämnda ålder nåddes och motsvarande tid utan beaktande. Är företagare född före den 1 januari 1938, höjs vid fastställandet av ålders- eller invalidpension hans i 2 mom. avsedda, för deltidspensionstiden fastställda pensionsgrundande arbetsinkomst med följande koefficienter:

Gällande lag

Förslag

Födelseår	Koefficient
1932 eller tidigare	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

17 §

Om inte annat följer av denna lag, skall ytterligare i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 3 § 1, 3 och 4 mom., 4 och 4 b — 4 e §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 7 a och 7 c—10 §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 13, 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

17 §

Om inte annat följer av denna lag, skall ytterligare i tillämpliga delar gälla vad som stadgas i 2 § 2 mom., 3 § 1, 3 och 4 mom., 4 och 4 b — 4 g §§, 5 § 2—5 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8 a, 8 b, 9, 9 a och 10 §§, 11 § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 13, 14, 16, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.
Vid bestämmandet av rätt till deltidspension beaktas också sådan övergång till deltidarbete som har skett innan denna lag trädde i kraft.
Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.*

5.

Lag

om ändring av 27 § sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 27 § 6 mom., sådant det lyder i lag av den 26 juni 1981 (471/81), som följer:

Gällande lag

Förslag

27 §

Dagpenning utgår oberoende av sådan delpension som avses i 5 b § lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande annan än full invalidpension, såvida den försäkrades rätt att erhålla nämnda pension har begynt före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för fastställandet av dagpenningen.

Dagpenning utgår oberoende av sådan deltidspension som avses i 4 f § lagen om pension för arbetstagare eller sådan delpension som avses i 5 b § nämnda lag eller motsvarande annan än full invalidpension, såvida den försäkrades rätt att erhålla nämnda pension har begynt före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för fastställandet av dagpenningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.